EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 24.8.2020.
COM(2020) 448 final

2020/0213 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Čehijas Republikai saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu, lai mazinātu bezdarba risku ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Padomes Regulā (ES) 2020/672 (“*SURE* regula”) ir noteikts tiesiskais regulējums Savienības finansiālās palīdzības sniegšanai dalībvalstīm, kurās ir vai kurām draud nopietni ekonomikas traucējumi, ko izraisījis Covid-19 uzliesmojums. Atbalsts saskaņā ar *SURE* galvenokārt paredzēts, lai finansētu saīsināta darba laika shēmas vai līdzīgus pasākumus, kuru mērķis ir aizsargāt darba ņēmējus un pašnodarbinātas personas un tādējādi samazināt bezdarbu un ienākumu zudumu, un kā papildu finansējums dažiem ar veselību saistītiem pasākumiem, jo īpaši darba vietā.

Čehijas Republika 2020. gada 7. augustā lūdza Savienības finansiālo palīdzību saskaņā ar *SURE* regulu. Saskaņā ar *SURE* regulas 6. panta 2. punktu Komisija ir apspriedusies ar Čehijas iestādēm, lai pārbaudītu, vai pēkšņi un būtiski palielinās faktiskie un plānotie izdevumi, kas tieši saistīti ar saīsināta darba laika shēmu, dēvētu par programmu “Antivīruss” (ar tās apakšprogrammām A variants un B variants), un līdzīgiem pasākumiem, kuri vērsti uz darbaspēka izmaksām, kas nav saistītas ar algām, (programmas “Antivīruss” C variants) un atbalstu pašnodarbinātām personām, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju. Tas jo īpaši attiecas uz:

a) programmas “Antivīruss” A un B variantiem, kas ir izstrādāti, lai daļēji kompensētu algu izmaksas privātiem darba devējiem, kuri ir spiesti apturēt vai ievērojami samazināt savu saimniecisko darbību, kas tieši izriet no iestāžu veiktajiem pasākumiem (A variants), vai netieši pandēmijas negatīvās ekonomiskās ietekmes dēļ (B variants), piemēram, darba ņēmējiem, kas nespēj strādāt ceļošanas ierobežojumu, resursu trūkuma un/vai ražojumu mazāka pieprasījuma dēļ. A variantā valsts sedz 80 % no izmaksātās algas, bet ne vairāk kā 39 000 CZK uz vienu darbinieku mēnesī. B variantā valsts sedz līdz 60 % no izmaksātās algas, bet ne vairāk kā 29 000 CZK uz vienu darbinieku mēnesī. Darba ņēmējus, kas gūst labumu no shēmas, nevar atlaist, kamēr darba devējs piedalās shēmā. Pasākumi ilgst no 2020. gada 12. marta līdz 31. augustam;

b) programmas “Antivīruss” C variantu, kas daļēji kompensē ar algu nesaistītās darbaspēka izmaksas (piemēram, sociālā nodrošinājuma iemaksas, ko veic darba devējs) maziem uzņēmumiem (līdz 50 darbiniekiem), kuri saglabā darbvietas un algu vismaz 90 % apmērā no apjoma, kāds bija 2020. gada marta beigās. Aprēķina bāze ir ierobežota līdz 150 % no vidējās bruto algas Čehijas Republikā. Atbalstu var sniegt daļēji vai visā laikposmā no 2020. gada jūnija līdz augustam;

c) programmu “Pētadvacítka”, kas nodrošina nodokļa prēmiju 500 CZK apmērā par vienu kalendāro dienu personām, kuras ir spiestas apturēt vai būtiski samazināt savu saimniecisko darbību sabiedrības veselības risku vai valsts iestāžu īstenotu krīzes pasākumu dēļ. Programma ir sadalīta divos prēmiju periodos: no 2020. gada 12. marta līdz 30. aprīlim un no 2020. gada 1. maija līdz 8. jūnijam;

d) daļēju sociālo un veselības apdrošināšanas iemaksu atcelšanu pašnodarbinātām personām, kuras turpina darbību atbalsta sniegšanas laikā. Valsts uzņemas veikt attiecīgās iemaksas katru mēnesi no 2020. gada marta līdz augustam. Atcelto iemaksu summa ir ierobežota likumā noteiktajā līmenī;

e) “Aprūpes pabalstu” pašnodarbinātām personām, kas kompensē ienākumu zudumu, kuru pašnodarbinātām personām rada vajadzība rūpēties par bērniem vai

aprūpējamām personām, jo ir slēgtas bērnu un sociālās aprūpes iestādes. Pabalsta summa dienā ir 424 CZK martā un 500 CZK no aprīļa līdz jūnijam.

Čehijas Republika sniedza Komisijai attiecīgo informāciju.

Ņemot vērā pieejamos pierādījumus, Komisija ierosina Padomei pieņemt īstenošanas lēmumu par finansiālas palīdzības piešķiršanu Čehijas Republikai saskaņā ar *SURE* regulu, lai atbalstītu minētos pasākumus.

- **Saskanība ar esošajiem rīcībpolitikas noteikumiem konkrētajā rīcībpolitikas jomā**

Šis priekšlikums pilnībā atbilst Padomes Regulai (ES) 2020/672, saskaņā ar kuru priekšlikums ir iesniegts.

Šis priekšlikums papildina citu Savienības tiesību instrumentu, ar ko sniedz atbalstu dalībvalstīm ārkārtas situācijās, proti, Padomes Regulu (EK) Nr. 2012/2002 (2002. gada 11. novembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Solidaritātes fondu (ESSF) ("Regula (EK) Nr. 2012/2002"). Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/461, ar ko groza minēto instrumentu, lai paplašinātu tā tvērumu, iekļaujot tajā nozīmīgas ārkārtas situācijas sabiedrības veselības jomā un nosakot konkrētas darbības, par kurām var saņemt finansējumu, tika pieņemta 30. martā.

- **Saskanība ar citām Savienības rīcībpolitikām**

Priekšlikums ir daļa no to pasākumu klāsta, kuri izstrādāti, reaģējot uz pašreizējo Covid-19 pandēmiju, piemēram, Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu, un tas papildina citus instrumentus, kas atbalsta nodarbinātību, piemēram, Eiropas Sociālo fondu un Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (ESIF)/programmu *InvestEU*. Izmantojot aizņēmumus un aizdevumus šajā konkrētajā Covid-19 uzliesmojuma gadījumā, lai atbalstītu dalībvalstis, šis priekšlikums kalpo par otro aizsardzības līniju, lai finansētu saīsināta darba laika shēmas un līdzīgus pasākumus, palīdzot aizsargāt darbvietas un līdz ar to darbiniekus un pašnodarbinātās personas pret bezdarba risku.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šā instrumenta juridiskais pamats ir Padomes Regula (ES) 2020/672.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Priekšlikumu pieņem pēc dalībvalsts lūguma, un tas apliecina Eiropas solidaritāti, sniedzot Savienības finansiālo palīdzību pagaidu aizdevumu veidā dalībvalstij, kuru skāris Covid-19 uzliesmojums. Šī finansiālā palīdzība kā otrā aizsardzības līnija palīdz pagaidu kārtā finansēt valdību palielinātos publiskos izdevumus saīsināta darba laika shēmu un līdzīgu pasākumu jomā, lai palīdzētu tām aizsargāt darbvietas un līdz ar to darbiniekus un pašnodarbinātās personas pret bezdarba un ienākumu zaudēšanas risku.

Šāds atbalsts palīdzēs skartajiem iedzīvotājiem un mazinās pašreizējās Covid-19 krīzes tiešo sociālo un ekonomisko ietekmi.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu. Tas nepārsniedz instrumenta mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Tā kā priekšlikums ir sagatavots steidzami, lai Padome to varētu pieņemt savlaicīgi, apspriešanās ar ieinteresētajām personām nav notikusi.

- **Ietekmes novērtējums**

Priekšlikuma steidzamības dēļ ietekmes novērtējums nav veikts.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Komisijai vajadzētu būt iespējai slēgt līgumus par aizņēmumiem finanšu tirgos, lai tos tālāk aizdotu dalībvalstij, kas lūdz finansiālu palīdzību saskaņā ar *SURE* instrumentu.

Papildus dalībvalstu garantiju sniegšanai regulējumā ir iestrādāti arī citi aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu shēmas finansiālo stabilitāti:

- stingra un piesardzīga pieeja finanšu pārvaldībai;
- aizdevumu portfeļa izveide, kas ierobežo koncentrācijas risku, ikgadējos riska darījumus un pārmērīgus riska darījumus atsevišķās dalībvalstīs, vienlaikus nodrošinot pietiekamus resursus tām dalībvalstīm, kurām tas visvairāk nepieciešams, un
- iespējas refinansēt parādu.

2020/0213 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Čehijas Republikai saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu, lai mazinātu bezdarba risku ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (ES) 2020/672 (2020. gada 19. maijs), ar ko izveido Eiropas pagaidu atbalsta instrumentu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*) pēc Covid-19 uzliesmojuma[1], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Čehijas Republika 2020. gada 7. augustā lūdza Savienības finansiālo palīdzību, lai papildinātu valsts centienus novērst Covid-19 uzliesmojuma ietekmi un tā sociālekonomiskās sekas darba ņēmējiem.

(2) Paredzams, ka Covid-19 uzliesmojums un Čehijas Republikas īstenotie ārkārtas pasākumi slimības uzliesmojuma un tā sociālekonomiskās un ar veselību saistītās ietekmes ierobežošanai dramatiski ietekmēs publiskās finanses. Saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi bija sagaidāms, ka Čehijas Republikas vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds līdz 2020. gada beigām būs attiecīgi 6,7 % un 38,7 % no iekšzemes kopprodukta (IKP). Saskaņā ar Komisijas 2020. gada vasaras starpposma prognozi tiek prognozēts, ka Čehijas Republikas IKP 2020. gadā samazināsies par 7,8 %.

(3) Covid-19 uzliesmojums ir imobilizējis būtisku darbaspēka daļu Čehijas Republikā. Tas ir izraisījis pēkšņu un būtisku Čehijas Republikas publisko izdevumu pieaugumu saistībā ar saīsināta darba laika shēmu, kas pazīstama kā programma "Antivīruss" (ar tās apakšprogrammām A variants un B variants), un līdzīgiem pasākumiem, kas vērsti uz darbaspēka izmaksām, kas nav algas, (programmas "Antivīruss" C variants) vai atbalstu pašnodarbinātām personām, kā izklāstīts 4.–8. apsvērumā.

(4) Konkrētāk, "Valdības 2020. gada 31. marta Rezolūcija Nr. 353 ar grozījumiem" un "Likuma Nr. 435/2004 *Coll*. par nodarbinātību 120. pants ar grozījumiem", uz ko atsaucas Čehijas Republika 2020. gada 7. augusta pieprasījumā, ieviesa programmas "Antivīruss" A un B variantu. Minētie pasākumi ir paredzēti, lai daļēji kompensētu algu izmaksas privātiem darba devējiem, kuri ir spiesti apturēt vai ievērojami samazināt savu saimniecisko darbību, kas tieši izriet no iestāžu veiktajiem pasākumiem (A variants), vai netieši pandēmijas negatīvās ekonomiskās ietekmes dēļ (B variants), piemēram, darba ņēmējiem, kas nespēj strādāt ceļošanas ierobežojumu dēļ. A variantā valsts sedz 80 % no izmaksātās algas, bet ne vairāk kā 39 000 CZK uz vienu darbinieku mēnesī. B variantā valsts sedz līdz 60 % no izmaksātās algas, bet ne

[1] OV L 159, 20.5.2020., 1. lpp.

vairāk kā 29 000 CZK uz vienu darbinieku mēnesī. Darba ņēmējus, kas gūst labumu no shēmas, nevar atlaist, kamēr darba devējs piedalās shēmā. Pasākumi ilgst no 2020. gada 12. marta līdz 31. augustam.

(5) Turklāt iestādes ir ieviesušas programmas "Antivīruss" C variantu, pamatojoties uz Likumu Nr. 300/2020 *Coll*. un Likumu Nr. 187/2006 *Coll*.[2], kā minēts Čehijas Republikas 2020. gada 7. augusta pieprasījumā. Minētais pasākums daļēji kompensē ar algu nesaistītās darbaspēka izmaksas (piemēram, sociālā nodrošinājuma iemaksas, ko veic darba devējs) maziem uzņēmumiem (līdz 50 darbiniekiem), kuri saglabā darbvietas un algu vismaz 90 % apmērā no apjoma, kāds bija 2020. gada marta beigās. Tikai 90 % no pasākuma kopējiem izdevumiem ir pieprasīti, lai nodrošinātu, ka palīdzība atbilst izdevumiem, kas ir saglabājuši nodarbinātību. Aprēķina bāze ir ierobežota līdz 150 % no vidējās bruto algas Čehijas Republikā. Atbalstu var sniegt daļēji vai visā laikposmā no 2020. gada jūnija līdz augustam;

(6) Programma "Pētadvacītka", kas ieviesta ar Likumu Nr. 159/2020 *Coll*.[3], kā minēts Čehijas Republikas 2020. gada 7. augusta pieprasījumā, nodrošina pašnodarbinātām personām nodokļu prēmiju 500 CZK apmērā par katru kalendāro dienu tām personām, kuras ir spiestas apturēt vai būtiski samazināt savu saimniecisko darbību sabiedrības veselības risku vai valsts iestāžu veikto krīzes pasākumu dēļ. Programma ir sadalīta divos prēmiju periodos: no 2020. gada 12. marta līdz 30. aprīlim un no 2020. gada 1. maija līdz 8. jūnijam; Nodokļu prēmiju veido valdības nesaņemtie ieņēmumi, kurus Padomes Regulas (ES) 2020/672 īstenošanas nolūkā var uzskatīt par līdzvērtīgiem publiskiem izdevumiem.

(7) Pamatojoties uz Likumu Nr. 136/2020 *Coll*. (sociālais nodrošinājums) un Likumu Nr. 134/2020 *Coll*. (veselības nodrošinājums), kas minēti Čehijas Republikas 2020. gada 7. augusta pieprasījumā, iestādes ir īstenojušas daļēju sociālā nodrošinājuma un veselības nodrošinājuma iemaksu atcelšanu pašnodarbinātām personām, kuras turpina darbību atbalsta saņemšanas laikā. Valsts uzņemas veikt attiecīgās iemaksas katru mēnesi no 2020. gada marta līdz augustam. Atcelto iemaksu summa ir ierobežota likumā noteiktajā līmenī;

(8) Visbeidzot, pamatojoties uz Valdības 2020. gada 19. marta Rezolūciju Nr. 262, 26. marta Rezolūciju Nr. 311, 31. marta Rezolūciju Nr. 354, 4. maija Rezolūciju Nr. 514 un 18. maija Rezolūciju Nr. 552, 14. pantu grozītajā Likumā Nr. 218/2000 *Coll*. par budžeta noteikumiem (attiecībā uz maziem uzņēmumiem primārajā lauksaimniecības un mežsaimniecības ražošanā), 3. panta h) punktu grozītajā Likumā Nr. 47/2002 *Coll*. par atbalstu MVU (attiecībā uz visiem pārējiem maziem uzņēmumiem), kā minēts Čehijas Republikas 2020. gada 7. augusta pieprasījumā, iestādes ir ieviesušas "Aprūpes pabalstu" pašnodarbinātām personām. Minētais pasākums kompensē pašnodarbinātām personām ienākumu zudumu, ko pašnodarbinātām personām rada vajadzība rūpēties par bērniem vai aprūpējamām personām, jo ir slēgtas bērnu un sociālās aprūpes iestādes. Pabalsta summa dienā ir 424 CZK martā un 500 CZK no aprīļa līdz jūnijam.

[2] Likums Nr. 300/2020 *Coll*. par atteikšanos no sociālā nodrošinājuma iemaksām un iemaksām valsts nodarbinātības politikā, ko daži darba devēji maksā kā nodokļu maksātāji saistībā ar ārkārtas pasākumiem epidēmijas laikā 2020. gadā, un ar ko groza Likumu Nr. 187/2006 *Coll*. par veselības apdrošināšanu, ar grozījumiem.

[3] Likums Nr. 159/2020 *Coll*. par kompensācijas prēmiju saistībā ar SARS CoV-2 koronavīrusa saslimstības krīzes pasākumiem, ar grozījumiem.

(9) Čehijas Republika atbilst Regulas (ES) 2020/672 3. pantā izklāstītajiem nosacījumiem finansiālās palīdzības pieprasīšanai. Čehijas Republika ir sniegusi Komisijai atbilstošus pierādījumus par to, ka faktiskie un plānotie publiskie izdevumi no 2020. gada 1. februāra ir palielinājušies par 2 940 446 745 EUR sakarā ar valsts pasākumiem, kas veikti, lai novērstu Covid-19 uzliesmojuma sociālekonomisko ietekmi. Tas ir pēkšņs un būtisks pieaugums, jo jaunie pasākumi aptver ievērojamu Čehijas Republikas uzņēmumu un darbaspēka daļu. Čehijas Republika plāno finansēt 940 446 745 EUR no palielinātās izdevumu summas, izmantojot Savienības fondus un pašas finansējumu.

(10) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2020/672 6. pantu ir apspriedusies ar Čehijas Republiku un pārbaudījusi faktisko un plānoto publisko izdevumu pēkšņo un būtisko pieaugumu, kas tieši saistīts ar saīsināta darba laika shēmām un līdzīgiem pasākumiem, kas minēti 2020. gada 7. augusta pieprasījumā.

(11) Tādēļ būtu jāsniedz finansiāla palīdzība, lai palīdzētu Čehijas Republikai novērst Covid-19 uzliesmojuma izraisīto smago ekonomisko traucējumu sociālekonomiskās sekas.

(12) Šim lēmumam nebūtu jāskar to procedūru iznākums, kas var tikt veiktas saistībā ar iekšējā tirgus darbības traucējumiem, jo īpaši saskaņā ar LESD 107. un 108. pantu. Tas neatbrīvo dalībvalstis no prasības saskaņā ar LESD 108. pantu ziņot Komisijai par potenciālajiem valsts atbalsta gadījumiem.

(13) Čehijas Republikai būtu regulāri jāinformē Komisija par plānoto publisko izdevumu īstenošanu, lai Komisija varētu novērtēt, cik lielā mērā Čehijas Republika ir īstenojusi minētos izdevumus.

(14) Lēmums par finansiālās palīdzības sniegšanu ir pieņemts, ņemot vērā Čehijas Republikas esošās un gaidāmās vajadzības, kā arī finansiālās palīdzības pieprasījumus saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672, ko jau ir iesniegušas vai plāno iesniegt citas dalībvalstis, vienlaikus piemērojot vienlīdzīgas attieksmes, solidaritātes, samērīguma un pārredzamības principus,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Čehijas Republika atbilst Regulas (ES) 2020/672 3. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.

2. pants

1. Savienība piešķir Čehijas Republikai aizdevumu, kura maksimālais apjoms ir 2 000 000 000 EUR. Maksimālais vidējais aizdevuma atmaksas termiņš ir 15 gadi.

2. Ar šo lēmumu piešķirtās finansiālās palīdzības pieejamības periods ir 18 mēneši, sākot no pirmās dienas pēc šā lēmuma stāšanās spēkā.

3. Komisija piešķir Savienības finansiālo palīdzību Čehijas Republikai ne vairāk kā astoņās daļās. Vienu daļu var izmaksāt vienā vai vairākos maksājumos. Pirmās daļas maksājumu dzēšanas termiņi var būt ilgāki nekā maksimālais vidējais dzēšanas termiņš, kas minēts 1. punktā. Šādos gadījumos turpmāko maksājumu dzēšanas termiņus nosaka tā, lai maksimālais vidējais dzēšanas termiņš, kas minēts 1. punktā, ir ievērots, tiklīdz visas daļas ir izmaksātas.

4. Pirmo daļu izmaksā pēc tam, kad stājies spēkā aizdevuma līgums, kas paredzēts Regulas (ES) 2020/672 8. panta 2. punktā.

5. Čehijas Republika sedz Savienības finansējuma izmaksas, kas minētas Regulas (ES) 2020/672 4. pantā, par katru daļu un visas Savienības maksas, izmaksas un izdevumus, kas izriet no finansējuma.

6. Komisija lemj par daļu apmēru un izmaksāšanu, kā arī par maksājumu apmēru.

3. pants

1. Čehijas Republika var finansēt šādus pasākumus:

a) programma "Antivīruss", kas paredzēta valdības 2020. gada 31. marta Rezolūcijā Nr. 353 ar grozījumiem un Likuma Nr. 435/2004 *Coll*. par nodarbinātību 120. pantā ar grozījumiem;

b) programmas "Antivīruss" C variants, kā paredzēts Likumā Nr. 300/2020 *Coll*.;

c) programma "Pētadvacítka", kā paredzēts Likumā Nr. 159/2020 *Coll*.;

d) sociālā nodrošinājuma un veselības nodrošinājuma iemaksu daļēja atcelšana pašnodarbinātām personām, kā paredzēts Likumā Nr. 136/2020 *Coll*. (sociālais nodrošinājums) un Likumā Nr. 134/2020 *Coll*. (veselības nodrošinājums);

e) "Aprūpes pabalsts" pašnodarbinātām personām, kā paredzēts Valdības 2020. gada 19. marta Rezolūcijā Nr. 262, 26. marta Rezolūcijā Nr. 311, 31. marta Rezolūcijā Nr. 354, 4. maija Rezolūcijā Nr. 514 un 18. maija Rezolūcijā Nr. 552; 14. pantā grozītajā Likumā Nr. 218/2000 *Coll*. par budžeta noteikumiem (attiecībā uz maziem uzņēmumiem primārajā lauksaimniecības un mežsaimniecības ražošanā), 3. panta h) punktā grozītajā Likumā Nr. 47/2002 *Coll*. par atbalstu MVU (attiecībā uz visiem pārējiem maziem uzņēmumiem).

4. pants

Čehijas Republika informē Komisiju līdz [*DATUMS*: *6 mēneši pēc šā lēmuma publicēšanas dienas*] un pēc tam ik pēc 6 mēnešiem par plānoto publisko izdevumu īstenošanu līdz brīdim, kad šie plānotie publiskie izdevumi ir pilnībā īstenoti.

5. pants

Šis lēmums ir adresēts Čehijas Republikai.

6. pants

Šo lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs